

Socialstyrelsen

Årsrapport 2015

VISO - den nationale videns- og
specialrådgivningsorganisation

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf.nr. 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Udgivet februar 2016
Elektronisk ISBN 978-87-93407-13-8
Download eller se sti til rapporten på www.socialstyrelsen.dk.
Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Indhold

Indhold	3
Forord	4
Resumé	4
1. Henvendelser og sager	5
1.1 Henvendelser til VISO	5
1.2 Sager i VISO	6
2. Koordinering af specialrådgivning	9
2.1 Indgåelse af kontrakter med seks leverandører.....	9
2.2 Fokusområder i 2015 og frem	10
3. Leverandører	11
3.1 Rekruttering af nye VISO-leverandører	11
3.2 Udvikling af specialisterne i leverandørnetværket.....	12
3.3 Nyt design for deklaration af leverandørnetværket	13
4. Kvalitetssikring	14
4.1 Kvantitativ faglig opfølgning i form af tilfredshedsmålinger	14
4.2 Kvalitativ faglig opfølgning i form af auditeringer	15
5. Særlige fokusområder	16
5.1 Forebyggelse af ungdomskriminalitet	16
5.2 Æresrelaterede konflikter	16
5.3 Adoption uden samtykke	17
6. Økonomi	19
6.1 Rådgivning og udredning	19
6.2 Koordinering af specialrådgivning	19

Forord

Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Socialstyrelsen har siden 2007 haft til opgave at bistå kommuner, borgere og tilbud i kommunalt, regionalt og privat regi med vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkelt- og gruppesager på social- og specialundervisningsområdet. I de mest sjældent forekommende sager yder VISO kommunerne vejledende udredning eller bistand til kommunernes egen udredning. Sammen med resten af Socialstyrelsen skal VISO også indsamle og formidle faglig viden for at understøtte kommunernes og VISOs specialrådgivning og udredning. VISO har ydermere ansvaret for at tilvejebringe en samlet koordinati- on af specialrådgivningen, vidensudviklingen og store dele af materialeproduktionen på området for den mest specialiserede specialundervisning.

Årsrapporten for 2015 giver et indblik i en række af disse opgaver.

God fornøjelse!

Jan Christensen
Kontorchef

Resumé

Boks 1. Resumé – nøgletal, udviklingstendenser, kvalitetssikring mv.

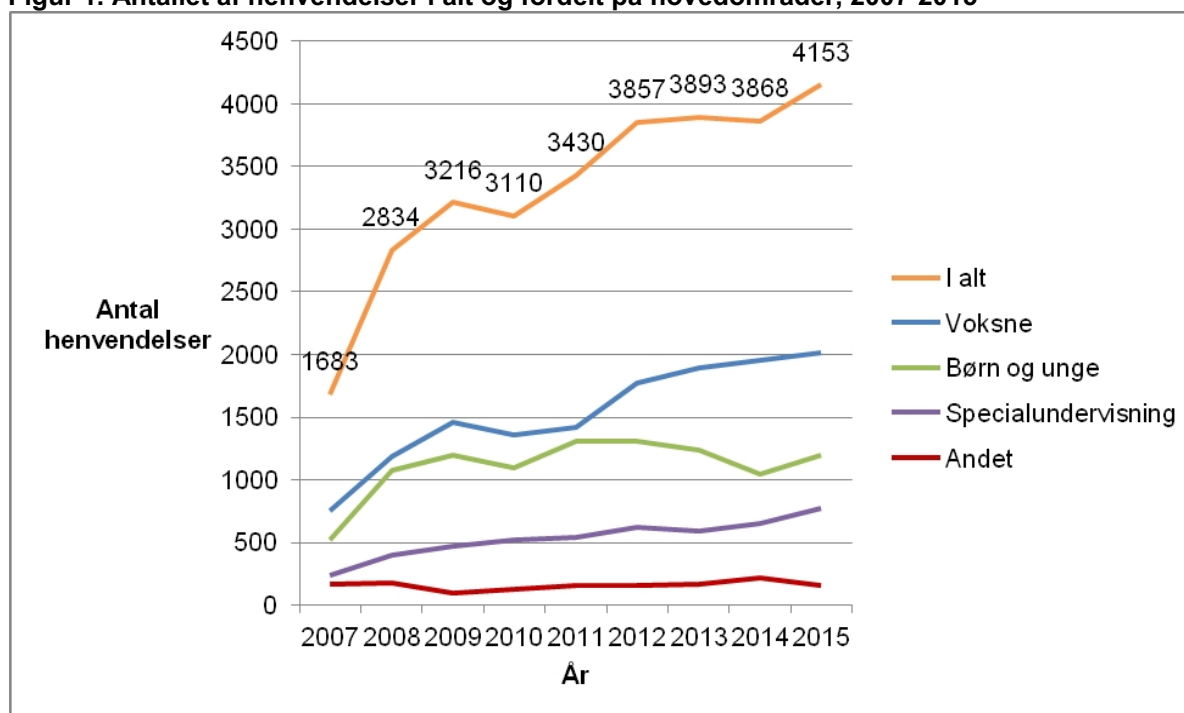
- VISO modtog 4.153 henvendelser i 2015 svarende til en stigning på 7 pct. i forhold til 2014:
 - På voksenområdet voksede antallet med 4 pct.
 - På specialundervisningsområdet voksede antallet med 19 pct.
 - På børne- og ungeområdet voksede antallet med 15 pct.
 - Knap 75 pct. af henvendelserne kom fra kommunerne.
- VISO igangsatte 1.694 sager i 2015 svarende til en stigning på 14 pct. i forhold til 2014:
 - På voksenområdet voksede antallet med 4 pct.
 - På specialundervisningsområdet voksede antallet med 41 pct.
 - På børne- og ungeområdet voksede antallet med 25 pct.
- VISO-sagerne fordelte sig i 2015 på næsten samme måde som i 2014: Voksne (53 pct.), specialundervisning (19 pct.) og børn og unge (26 pct.).
- VISO gennemførte i 2015 analyser og aktiviteter mv. for at styrke koordineringen af specialrådgivningen (KaS), som VISO fik ansvaret for i juli 2014.
- VISO fortsatte i 2015 arbejdet med at udvikle og forny netværket af leverandører, herunder understøtte og kvalitetssikre rådgivningsydelserne.
- VISOs samlede budget var i 2015 på 245,1 mio. kr. Forbruget endte på 229,2 mio. kr.

1. Henvendelser og sager

1.1 Henvendelser til VISO

VISO fik i alt 4.153 henvendelser i 2015 fra kommuner, sociale tilbud og borgere, hvilket er det hidtil højeste antal i løbet af et enkelt år, jf. figur 1 – og syv procent højere end i 2014.

Figur 1. Antallet af henvendelser i alt og fordelt på hovedområder, 2007-2015

'Andet' er emner, som går på tværs af de tre hovedområder.

Der sondres mellem henvendelser rettet mod 1) voksen-, 2) børne- og unge- og 3) specialundervisningsområdet, da de er reguleret af forskellige lovbestemmelser. Det fremgår af tabel 1, at antallet af henvendelser er steget fra 2014 til 2015 med 4 pct. på voksenområdet, med 15 pct. på børne- og ungeområdet og med 19 pct. på specialundervisningsområdet.

Tabel 1. Antallet af henvendelser i alt og fordelt på hovedområder, 2007-2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Pct.
Voksne	755	1.183	1.455	1.363	1.419	1.770	1.890	1.950	2.020	4
Børn og unge	524	1.078	1.196	1.097	1.310	1.311	1.235	1.047	1.202	15
Specialundervisning	236	395	473	520	541	618	596	655	778	19
Andet	168	178	92	130	160	158	172	216	153	-29
I alt	1.683	2.834	3.216	3.110	3.430	3.857	3.893	3.868	4.153	7

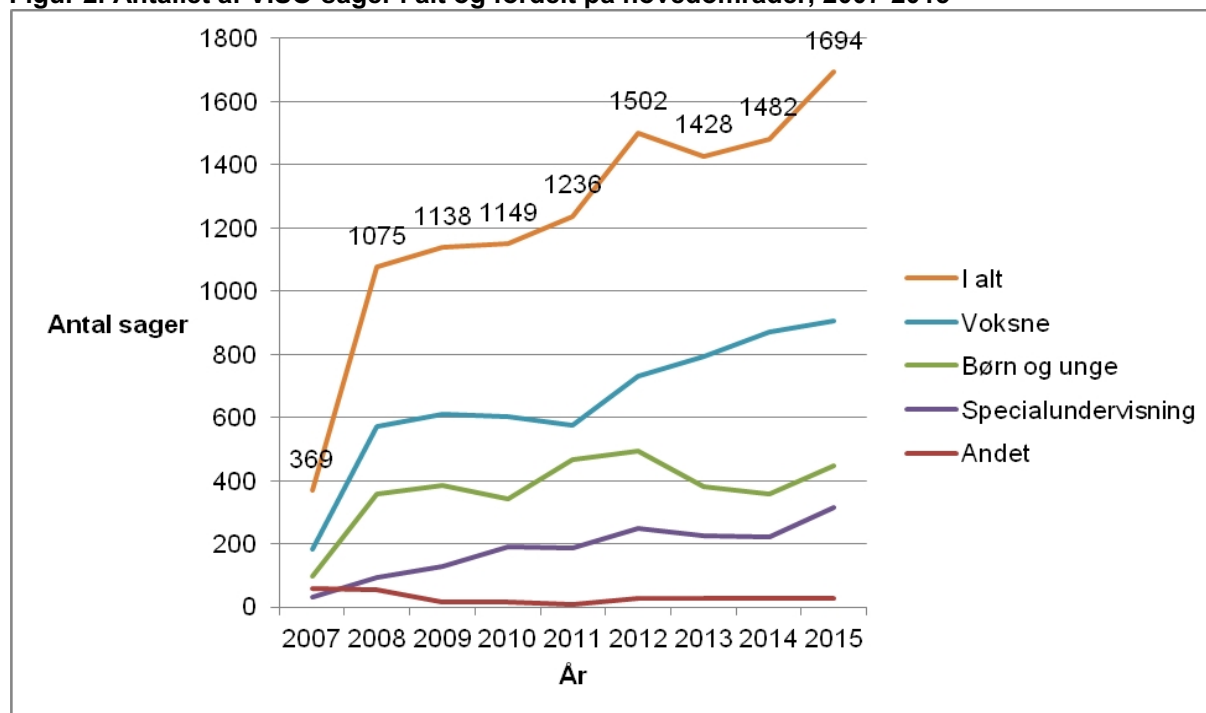
'Andet' er emner, som går på tværs af de tre hovedområder. I kolonnen til højre vises ændringen i procent fra 2014 til 2015.

1.2 Sager i VISO

Enkeltsager

VISO igangsatte i alt 1.694 sager i 2015, jf. figur 2. Det er det hidtil højeste antal i løbet af et enkelt år – og 14 pct. højere end i 2014. Det høje sagstal afspejler blandt andet, at VISOs rådgivningskoncept har udviklet sig til at være en fast bestanddel af indsatsen på det mest specialiserede socialområde.

Figur 2. Antallet af VISO-sager i alt og fordelt på hovedområder, 2007-2015

'Andet' er emner, som går på tværs af de tre hovedområder.

Det fremgår af tabel 2, at antallet af igangsatte sager er steget fra 2014 til 2015 med 4 pct. på voksenområdet, med 25 pct. på børne- og ungeområdet og med 41 pct. på specialundervisningsområdet.

Tabel 2. Antallet af sager i alt og fordelt på hovedområder, 2007-2015

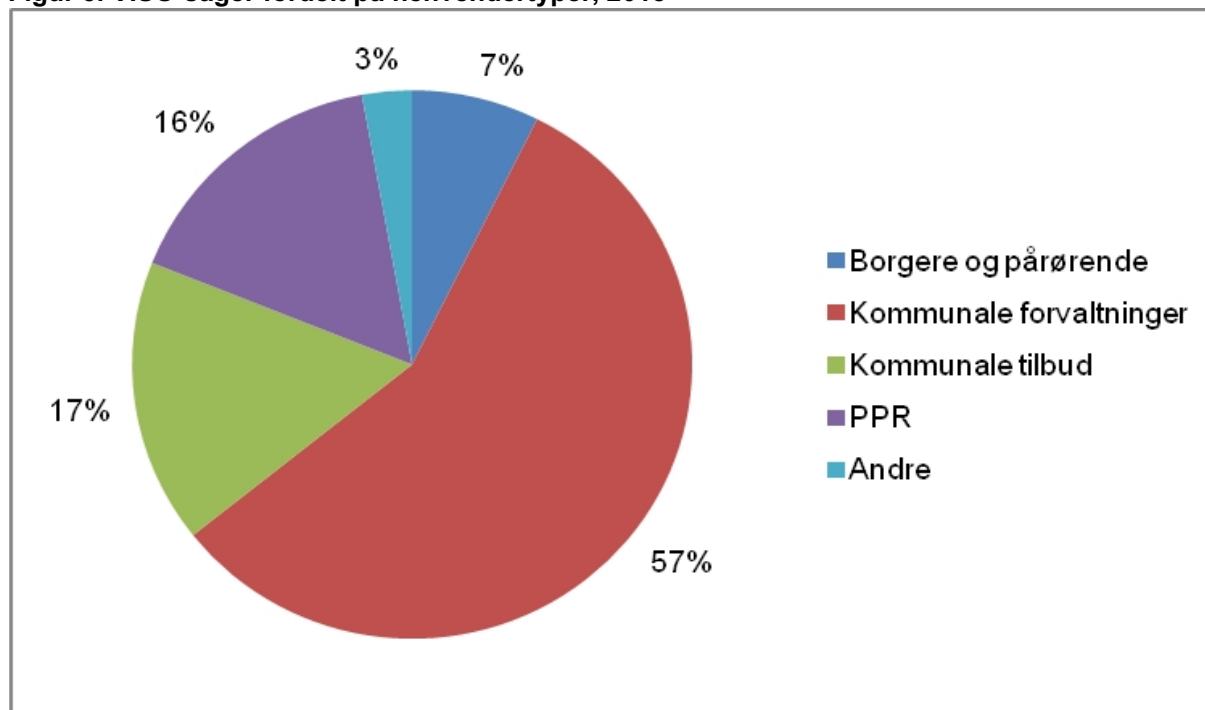
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Pct.
Voksne	184	570	611	603	574	732	795	871	906	4
Børn og unge	98	358	384	342	466	494	380	359	447	25
Specialundervisning	30	94	129	190	187	249	224	223	314	41
Andet	57	53	14	14	9	27	29	29	27	-7
I alt	369	1.075	1.138	1.149	1.236	1.502	1.428	1.482	1.694	14

'Andet' er emner, som går på tværs af de tre hovedområder. I kolonnen til højre vises ændringen i procent fra 2014 til 2015.

Henvendertyper

Figur 3 viser, at kommunale forvaltninger og tilbud var henvendere i knap 75 pct. af de VISO-sager, der blev igangsat, mens PPR og borgere stod som henvendere i 16 henholdsvis 7 pct. af sagerne. Det følger mønsteret fra de foregående år.

Figur 3. VISO-sager fordelt på henvendertyper, 2015

'Andre' er private, regionale og statslige institutioner, hvor der med kommunen er truffet aftale om henvendelse til VISO.

Målgrupper

I forbindelse med en henvendelse til VISO og en eventuel efterfølgende VISO-sag registreres de målgrupper, som indsatsen retter sig imod. Der registreres som hovedregel flere målgrupper på hver sag, da VISO yder rådgivning i de mest specialiserede og komplicerede sager.

I 2015 blev der i lighed med 2014 igangsat flest sager målrettet borgere med autisme, udviklingshæmning eller udadreagerende adfærd, *jf. tabel 3* - akkurat som tilfældet har været i alle de forudgående år. Som det også ses, er der for de fleste målgrupper sket en stigning fra 2014 til 2015. Blandt de hyppigst registrerede målgrupper gælder dette især for borgere med indlæringsvanskeligheder (80,3 pct.), stressbelastning (54 pct.), medfødt hjerneskade (52,2 pct.) og angst (36,5 pct.).

Tabel 3. Målgruppernes forekomst i VISO-sagerne, 2014-2015

Målgrupper	2014	2015	Procentvis ændring
Autismespektrum	323	410	26,9
Udviklingshæmning	396	405	2,3
Udadreagerende adfærd	323	357	10,5
Angst	170	232	36,5
Opmærksomhedsforstyrrelse	194	227	17,0
Erhvervet hjerneskade	153	169	10,5
Mobilitetsnedsættelse	134	141	5,2
Medfødt hjerneskade	92	140	52,2
Forandret virkelighedsopfattelse	110	122	10,9
Kommunikationsnedsættelse	101	120	18,8
Generelle indlæringsvanskeligheder	66	119	80,3
Seksuelt overgreb	95	112	17,9
Depression	80	109	36,3

Udviklingsforstyrrelse af tale og sprog	84	109	29,8
Social isolation	93	109	17,2
Omsorgssvigt	78	103	32,1
Stressbelastning	63	97	54,0
Personlighedsforstyrrelse	86	93	8,1
Selvskadende adfærd	72	89	23,6
Stofmisbrug	95	87	- 8,4
Sjældent forekommende diagnose	53	80	50,9
Udviklingsforstyrrelse	65	80	23,1
Tilknytningsforstyrrelse	70	79	12,9
Demens	73	77	5,5
Alkoholmisbrug	70	71	1,4
Selv mordstanker eller –forsøg	49	66	34,7
Andet	48	60	25,0
Seksuelt krænkende adfærd	41	58	41,5
Synsnedsættelse	45	48	6,7
Voldeligt overgreb	42	40	- 4,8
Indadreagerende adfærd	22	38	72,7
Spiseforstyrrelse	21	36	71,4
Hørenedsættelse	48	35	- 27,1
Udviklingsforstyrrelse af sansemotoriske færdigheder	35	33	- 5,7
Multipel funktionsnedsættelse	28	31	10,7
Personfarlig kriminalitet	33	29	- 12,1
Dømt til strafferetlig foranstaltning	22	28	27,3
Ikke-personfarlig kriminalitet	30	27	- 10,0
Flygtning	26	26	0,0
Erhvervet døvblindhed	7	17	142,9
Æresrelateret konflikt	13	17	30,8
Krigsveteran	18	8	- 55,6
Prostitution	3	7	133,3
Hjemløshed	4	3	- 25,0
Medfødt døvblindhed	7	1	- 85,7
Familie	6	0	- 100,0

Gruppesager

VISO yder rådgivning om grupper af borgere i de tilfælde, hvor en kommune eller et tilbud har brug for specialrådgivning i forhold til en afgrænset gruppe af borgere med henblik på at kunne kvalificere indsatsen mere bredt og vedvarende. Der vil typisk være tale om kortere og afgrænsede forløb. *Table 4* viser, at der siden 2008 er iværksat mellem 35 og 50 gruppesager årligt, hvilket svarer til 3-4 pct. af alle VISO-sager i det enkelte år. Sagerne fordeler sig hvert år efter stort set samme mønster.

Tabel 4. Antallet og fordelingen af gruppesager på hovedområder, 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Børn og unge	18	13	9	15	18	3	7	12
Specialundervisning	1	2	3	4	4	6	3	7
Voksne	10	25	19	16	27	28	25	31
Andet	10	7	1	0	1	0	2	0
I alt	39	47	32	35	50	37	37	50

'Andet' omfatter sager, som går på tværs af de tre hovedområder.

2. Koordinering af specialrådgivning

VISO fik fra 1. juli 2014 ansvaret for at koordinere specialrådgivningen, vidensudviklingen og store dele af materialeproduktionen på området for den mest specialiserede specialundervisning (forkortes KaS). Ydelserne følger af lov om folkeskolen og lov om specialundervisning for voksne og retter sig mod mennesker med høretab, synsnedsættelser, døvblindhed, epilepsi mv. samt pårørende og fagprofessionelle. Ydelserne skal leveres af tilbud fra praksisfeltet.

2.1 Indgåelse af kontrakter med seks leverandører

VISO har kontrakter med seks leverandører gældende til udgangen af 2016. De præsenteres kort i boks 2.

Boks 2. De seks KaS-leverandører, deres målgrupper og ydelser

- **Center for Døvblindhed og Høretab**
Målgruppe: Børn og unge (0-17 år) med medfødt døvblindhed, erhvervet døvblindhed eller hørenedsættelse
Ydelser: Rådgivning, udredning, vidensarbejde, kurser og materialeproduktion
- **Center for Høretab**
Målgruppe: Børn og unge (0-17 år) med hørenedsættelse
Ydelser: Rådgivning, udredning, vidensarbejde og kurser
- **Børneklíníken**
Målgruppe: Førskolebørn (0-6 år) med svære kommunikative, sociale, udviklingsmæssige eller motoriske vanskeligheder
Ydelser: Rådgivning, udredning, vidensarbejde og kurser
- **Instituttet for Blinde og Svagsynede (IBOS)**
Målgruppe: Unge og voksne (over 14 år) med synsnedsættelse
Ydelser: Rådgivning, udredning, vidensarbejde og kurser
- **Synscenter Refsnæs**
Målgruppe: Børn og unge (0-17 år) med synsnedsættelse
Ydelser: Rådgivning, udredning, vidensarbejde, kurser og materialeproduktion
- **Specialrådgivning om epilepsi v. Filadelfia**
Målgruppe: Børn, unge og voksne med epilepsi
Ydelser: Rådgivning og vidensarbejde

2015 og 2016 er en overgangsperiode, hvor VISO ikke kan ændre sammensætningen af leverandørkredsen. Der skal eventuelt ske en økonomisk efterregulering med virkning fra 1. januar 2017.

Fagpersoner og borgere kan som hidtil kontakte de forskellige leverandører direkte. Det er således ikke nødvendigt at henvende sig til VISO først for at blive visiteret. Hvis VISO får en henvendelse, som viser sig at være en opgave for en KaS-leverandør, er der i 2015 lavet en procedure, som sikrer, at borgere og fagfolk oplever en smidig og korrekt sagsgang.

2.2 Fokusområder i 2015 og frem

I foråret 2015 foretog VISO en indledende analyse af områderne under KaS på baggrund af en videnskortlægning og leverandørernes afrapporteringer fra anden halvdel af 2014. Kortlægningen omfattede interviews dels med brugerorganisationer og fagprofessionelle om rådgivningsbehov mv. (gennemført af CFK – Folkesundhed og Kvalitetsudvikling under Region Midtjylland) og dels med KaS-leverandørerne om vidensarbejdet (gennemført af VISO). Analysen resulterede i et principppapir for forhandlingerne om kontrakterne for 2016 og opstillingen af en række opmærksomhedspunkter til hver af de seks leverandører. Den vedrørte fokusområder såsom:

- Styrket fokus på vidensbasering af specialrådgivningen og øvrige ydelser
- Tilpasning mod brugernes behov
- Dokumentation og måling af effekt
- Styrket synlighed for brugerne.

KaS-leverandørerne udarbejdede efterfølgende et 'forståelsespapir' med konkrete forslag til håndteringen af de punkter, som VISO adresserede i analysen.

Der blev i efteråret 2015 tillige gennemført arbejdsgangsanalyser hos hver af de seks KaS-leverandører med fokus på borgerens vej gennem et rådgivningsforløb. Analyserne bidrog med væsentlig viden til VISO omkring sagsforløb hos KaS-leverandørerne og pegede på områder, som VISO efterfølgende vil have et særligt fokus på. Det handler for eksempel om ensartet dokumentationspraksis på tværs af leverandørerne, kvalitetssikring af afsluttende rapporter til henvender/borger samt organisatoriske greb, der sikrer gode vilkår for vidensdeling.

Generelt medvirker den løbende dialog med leverandørerne og de faglige råd i regi af Socialstyrelsen samt samarbejdet med styrelsens øvrige kontorer til at uddybe og kvalificere viden om leverandørerne og områderne herunder.

I 2016 vil VISO blandt andet have fokus på følgende i KaS-regi:

- Afklaring af procedure for identifikation og kvalitetsvurdering af leverandører fremadrettet
- Tydeligere afklaring af snitflader mellem løsning af opgaver i KaS-regi og i kommunalt og regionalt regi
- Gennemførelse af understøttende aktiviteter for KaS-leverandørerne for eksempel i forhold til opstilling af resultatmål for rådgivning, gode greb i forhold til vidensarbejde generelt og indsamling af viden om brugernes behov.

3. Leverandører

VISO havde ved udgangen af 2015 kontrakter med 110 leverandører, der leverer rådgivning mv. på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Leverandørernes opgave er så vidt muligt at imødekomme rådgivningsbehovene med afsæt i aktuel viden om målgrupper, metoder, implementering mv. VISO har derfor løbende fokus på aktuelt bedste viden inden for de enkelte fagområder. Temaet har blandt andet været drøftet på VISOs specialistkonference i 2015, og der er i VISOs centrale enhed påbegyndt en proces med at udvikle en overordnet strategi og plan for vidensarbejdet.

Herudover er der igangsat en række aktiviteter, som skal understøtte arbejdet med aktuelt bedste viden. Det gælder en større revision af designet for deklARATIONER af VISOs specialistnetværk, der skal give et bedre indblik i leverandørernes arbejde med viden og metoder. Der er også lavet et nyt koncept for dialogmøder med leverandørerne, hvor der i højere grad sættes fokus på vidensgrundlaget for rådgivningen og på anvendelsen af metoder.

3.1 Rekruttering af nye VISO-leverandører

VISO arbejder løbende med at tilpasse sammensætningen af leverandørnetværket ud fra udviklingen i efterspørgslen og udbuddet. Derfor bliver der af og til indgået kontrakter med nye leverandører, som kan styrke netværket på områder, hvor efterspørgslen øges, ligesom kontrakter kan opsiges, når efterspørgslen viger, eller når en leverandørs kompetenceprofil ændrer sig. I 2015 indgik VISO således kontrakter med syv nye leverandører, og der blev opsagt kontrakt med syv andre af enten VISO eller leverandøren selv.

Forud for indgåelsen af nye kontrakter screener VISO potentielt nye leverandører. Det sker efter en fast model, hvor en intern gruppe af socialfaglige medarbejdere afdækker og vurderer specialisterne på et givet fagområde ud fra følgende kriterier: Faglige kompetencer (herunder viden og metodekendskab), processuelle kompetencer, indsigt i myndighedsarbejdet og administrative kompetencer. Der kan herudover anmodes om anonymiserede kopier af rapporter/udtalelser fra de potentielt nye leverandører med henblik på at vurdere deres skriftlige kompetencer.

I 2015 er der foretaget screening af nye leverandører med kompetencer inden for følgende områder:

- Kriminalitet
- Banderelationer
- Udsatte børn og unge.

Udover dette er der i 2015 påbegyndt screening af nye leverandører med viden om autisme og traumatiserede flygtninge.

3.2 Udvikling af specialisterne i leverandørnetværket

VISO arbejder løbende for at bidrage til et så højt fagligt niveau i rådgivningen som muligt. Det sker med mange forskellige tiltag, hvoraf følgende fra 2015 kan fremhæves:

- Netværksgrupper
- Dialogmøder med VISO-leverandørerne
- Undervisningsforløb for specialister i VISOs leverandørnetværk
- Specialistkonferencen
- Nyhedsmails til VISOs leverandørnetværk.

Netværksgrupper

VISO har nedsat netværksgrupper, som har til formål at øge det faglige vidensniveau, udvikle konsulent- og specialistrollen samt producere og formidle viden. Her indgår konsulenter fra VISO, VISO-specialister og repræsentanter for fagcentrene i Socialstyrelsen. I 2015 havde VISO netværksgrupper inden for følgende områder:

- Anbringelsesområdet og tidlig indsats
- Æresrelaterede konflikter
- Gruppesager
- Sjældne handicap
- Specialundervisning
- Veteraner
- Udviklingshæmning
- Unge isolerede med autisme.

Dialogmøder med VISOs leverandører

Som supplement til den løbende dialog i forbindelse med konkrete VISO-sager afholder konsulenter fra VISO og den enkelte leverandør hvert andet år et dialogmøde. Her drøftes forskellige faglige spørgsmål, vanskelige problematikker og tendenser i sagerne. Fokus er især på håndteringen af de faglige udfordringer, der kan være, med henblik på at understøtte og kvalificere rådgivnings- og udredningsarbejdet. Dialogmøderne giver også anledning til at gennemgå leverandørens metoder og behov for kompetenceudvikling. VISO får blandt andet på den måde mulighed for at vurdere kvaliteten af specialistens rådgivnings- og udredningsarbejde, hvilket indgår som en del af VISOs løbende kvalitetssikring af leverandørnetværket. I efteråret 2015 er der udviklet en ny model og et nyt koncept for dialogmøderne, som skal styrke samarbejdet mellem VISO og den enkelte leverandør.

Undervisningsforløb for VISOs specialister

Knap 100 nye og erfarne specialister deltog i 2015 i et nyt undervisningsforløb á seks moduler, som skal bidrage til at understøtte håndteringen af konsulentrollen, sagsprocessen og det administrative IT-system, VIAS. Modulerne er løbende blevet evalueret og vil blive endelig tilrettet i 2016.

Fra og med 2015 får nye specialister som del af introduktionen tildelt en fast kontaktperson i VISO og tæt sparring i deres første to sager.

Specialistkonferencen

VISOs specialistkonference i 2015 havde 170 deltagere, heriblandt driftsherrer, som for første gang var inviteret med. Konferencen havde fokus på, hvordan det kan sikres, at rådgivningen er baseret på det bedst mulige vidensgrundlag. Der var et fagligt oplæg om viden og metoder, herunder hvordan man gennem systematisk evaluering kan styrke vidensbaseringen af praksis. Konferencen havde også en række workshops om den generelle udvikling af VISO, herunder håndtering af sager med højt konfliktniveau og organisering af VISO-arbejdet hos leverandørerne.

Nyhedsmails til VISOs leverandørnetværk

VISO udsendte i 2015 10 nyhedsmails til leverandørnetværket om primært driftsmæssige forhold i VIAS, faglige tiltag i VISO og styrelsens fagcentre samt nye vidensnotater mv. på Vidensportalen.

3.3 Nyt design for deklaration af leverandørnetværket

VISO begyndte i oktober 2015 at revidere designet for deklarationen af VISOs leverandørnetværk, som blev udviklet og brugt i 2013-2014. Formålet hermed er at styrke kvaliteten af leverandørernes rådgivningsindsats og styrelsens vidensarbejde generelt set.

Deklarationerne vil være baseret på en række målbare indikatorer, der giver indsigt i leverandørernes kompetencer, metodeanvendelse, målgruppe, dokumentationspraksis og vidensarbejde. Deklarationerne udvikles i Socialstyrelsens Indberetningsværktøj (SIV), der er et IT-system, som giver mulighed for at tilgå de enkelte leverandørers deklarationer og sammenligne dem på tværs. Samtidigt er det muligt at udvikle værktøjet i takt med, at nye behov for viden opstår.

De færdige deklarationer skal anvendes til at opnå en mere databaseret styring og dialog med leverandørerne og til at give et samlet overblik over deres profiler, som også kan anvendes i forbindelse med Socialstyrelsens samlede vidensproduktion. VISO vil deklarere cirka 55 leverandører i 2016 og formentlig et nogenlunde tilsvarende antal i 2017.

4. Kvalitetssikring

VISO har vedvarende fokus på at sikre og udvikle kvaliteten af rådgivningen til gavn for borgere og fagprofessionelle. VISO foretager blandt andet faglig opfølgning i form af tilfredshedsmålinger på alle og auditering af udvalgte sager.

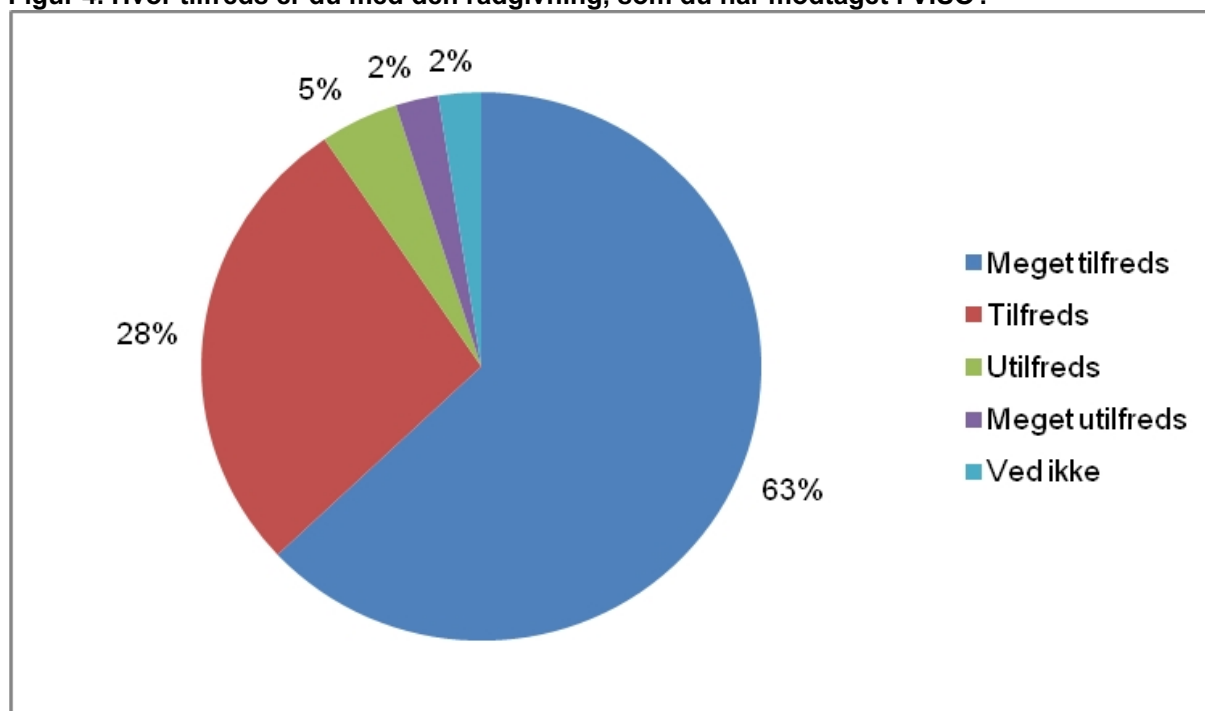
4.1 Kvantitativ faglig opfølgning i form af tilfredshedsmålinger

Formålet med den systematiske opfølgning på alle afsluttede sager er at skabe overblik over modtagerens opfattelse af VISOs ydelser. Den kvantitative opfølgning har primært fokus på tilfredshed med og anvendeligheden af VISOs rådgivning. Opfølgningen har desuden fokus på processuelle forhold såsom inddragelse af og kommunikation med modtageren og forståelse for den kontekst, rådgivningen foregår i. Imidlertid besvarede kun 17 pct. af henvenderne i 2015 det spørgeskema, der bruges i forbindelse med opfølgningen. Derfor reviderede VISO spørgeskemaet i efteråret 2015 og følger løbende op for at se, om der kommer flere svar.

Faglig opfølgning blandt fagprofessionelle

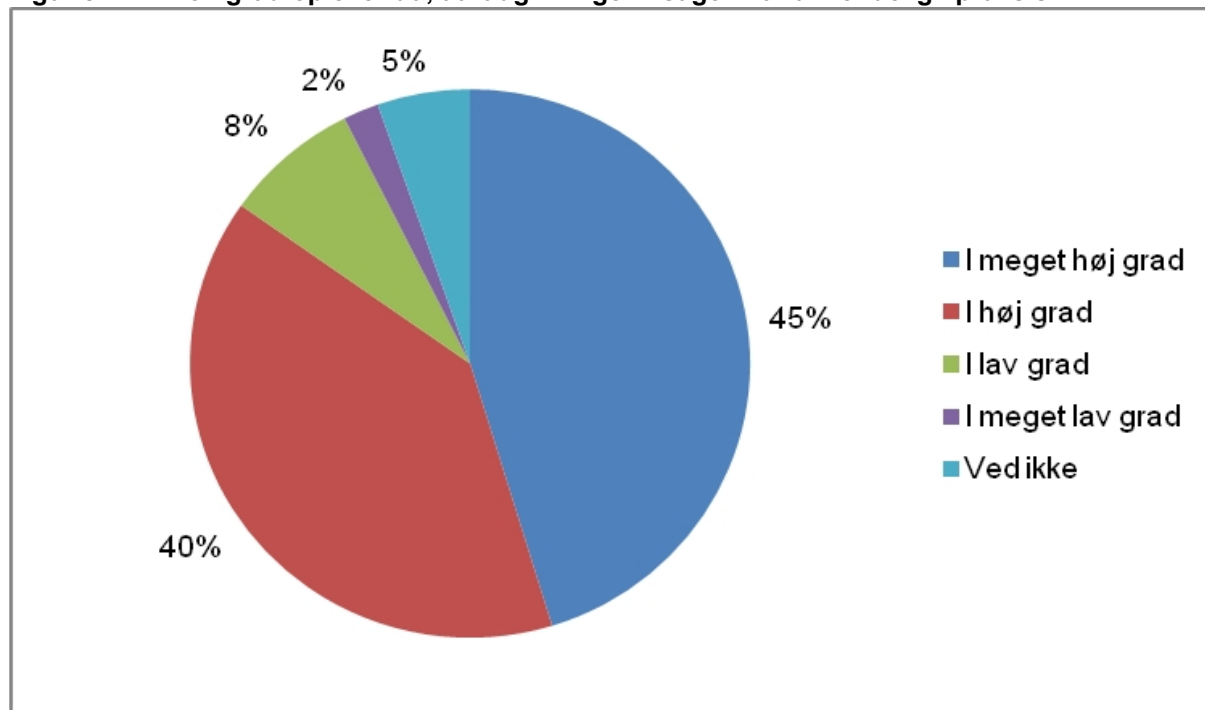
Resultaterne af den kvantitative faglige opfølgning i 2015 viser, at 91 pct. af de fagprofessionelle modtagere af VISOs rådgivning var tilfredse eller meget tilfredse, *jf. figur 4*. 7 pct. var utilfredse eller meget utilfredse med VISOs bistand. Trods denne samlet set positive vurdering har VISO løbende fokus på at øge tilfredsheden, ligesom der er fokus på at lære af de forløb, hvor modtageren har været utilfreds. Hertil anvendes audit som redskab.

Figur 4. Hvor tilfreds er du med den rådgivning, som du har modtaget i VISO?

85 pct. af de fagprofessionelle modtagere af VISOs rådgivning i 2015 vurderede, at ydelsen i meget høj eller i høj grad var anvendelig i praksis, jf. figur 5. Dette resultat indikerer, at målsætningen om at levere viden til gavn i langt de fleste tilfælde bliver opfyldt.

Figur 5. I hvilken grad oplever du, at rådgivningen i sagen var anvendelig i praksis?

10 pct. af de fagprofessionelle var dog ikke tilfredse med anvendeligheden af rådgivningen, hvorfor VISO til stadighed har fokus herpå.

4.2 Kvalitativ faglig opfølgning i form af auditeringer

VISO laver hvert år auditeringer af udvalgte sager. Her foretager et fagligt panel en systematisk drøftelse og evaluering af en afgrænset faglig praksis for at opnå læring og formulere anbefalinger til brug for udviklingen af VISOs rådgivning. VISO informerer således efter hver audit VISO-specialisterne om anbefalingerne, og på interne læringsmøder drøfter VISO-konsulenterne anbefalingerne i forhold til eksisterende sagspraksis.

Audtforløbene i 2015 førte til flere anbefalinger, herunder at VISO skal sikre, at der er en åbenhed omkring problemforståelsen, og at der sker en forventningsafstemning blandt parterne, ligesom VISO-specialisten skal tydeliggøre for alle parter, hvilke metoder der anvendes i rådgivningsforløbet, og bruge sagshistorikken i VIAS, så faglige hypoteser, tiltag og erfaringer løbende dokumenteres.

5. Særlige fokusområder

5.1 Forebyggelse af ungdomskriminalitet

I satspuljeaftalen for 2010 blev det aftalt at styrke indsatsen over for kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge. Som konsekvens fik VISO i perioden 2010-2013 – siden forlænget til og med juli 2016 - udvidede muligheder for at yde rådgivning om indsatser til at forbygge kriminalitet i enkelt- og gruppesager. Målsætningen for disse rådgivningsforløb er at kvalificere dels kommunernes forudsætninger for at tilrettelægge og iværksætte relevante indsatser på individ-, familie- og netværksniveau mv. og dels den konkrete forebyggelsespraksis i de faglige miljøer, som arbejder med den unge, familien og netværket. VISO har fået knap 250 henvendelser og iværksat omkring 90 sager siden 2010.

Herudover fik VISO mulighed for at yde rådgivning og støtte til kommunerne i forbindelse med udarbejdelsen af en plan for en sammenhængende indsats mod ungdomskriminalitet, som de i 2010 blev forpligtet til at lave som del af den sammenhængende børnepolitik. Målsætningen for denne type rådgivningsforløb har været at kvalificere kommunernes forudsætninger for at udvikle virksomme forebyggelsesindsatser og styrke den konkrete forebyggelsespraksis på alle niveauer. VISO har fra 2010 til 2015 ydet rådgivning til 19 kommuner og vil primo 2016 gå i gang med rådgivning til yderligere tre kommuner. Flere kommuner har lavet kriminalpræventive planer uden rådgivning fra VISO. I august 2015 har VISO udsendt informationsmateriale og invitation til rådgivningsforløb til kontaktpersoner i kommuner, som endnu ikke har udarbejdet planer. Derefter er der blevet taget telefonisk kontakt til disse kommuner for at indgå aftaler om afholdelse af afklarende møder.

5.2 Æresrelaterede konflikter

Regeringen lancerede i 2012 en national strategi mod æresrelaterede konflikter, der indeholdt 32 initiativer til forebyggelse og håndtering af æresrelaterede konflikter. Socialstyrelsen fik til opgave at bidrage til implementeringen af strategien, og VISO er konkret skrevet ind i strategien med initiativer, der er blevet udmøntet i perioden 2013-2015.

De initiativer, der har været varetaget af VISO, kan samles under følgende overskrifter:

- Etablering af en central rådgivningsenhed i VISO
- Styrkelse af VISOs leverandørnetværk
- Udarbejdelse af retningslinjer til sagsbehandlere om håndtering af æresrelaterede konflikter
- Rådgivning om kommunernes tilrettelæggelse af indsatsen mod æresrelaterede konflikter samt opkvalificering af fagpersoner
- Rådgivning i personsager om æresrelaterede konflikter.

Der har i 2015 været gennemført følgende formidlingsaktiviteter med henblik på at gøre kommunerne opmærksomme på VISOs tilbud om rådgivning vedrørende æresrelaterede konflikter:

- Genoptryk af pjecer og uddeling af pjecer på konferencer mv.
- Nyhedsmail fra Socialstyrelsen med link til artikel om rådgivningsforløb
- Annoncer indrykket i *Socialrådgiveren* og *Socialpædagogen*
- Mails til cirka 650 kommunale ledere og chefer med link til artikel om rådgivningsforløb på VISOs hjemmeside.

Blandt andet som følge heraf har VISO i 2015 haft i alt ni rådgivningsforløb til kommuner om tilrettelæggelse af indsatsen mod æresrelaterede konflikter og opkvalificering af fagfolk. Rådgivningen finder sted på møder og temadage for medarbejdere i kommunale forvaltninger og sociale tilbud, hvor der formidles viden og præsenteres redskaber til brug for kommunens håndtering af området.

Der har i 2015 været afholdt to netværksdage for VISOs faglige netværk på området. Senest er netværket blevet opkvalificeret i anvendelse af det evidensbaserede risikovurderingsværktøj, Patriark, der er særligt udviklet til vurdering af risiko i sager om æresrelaterede konflikter.

Ved projektets afslutning med udgangen af 2015 forankres rådgivning om æresrelaterede konflikter i VISOs almindelige drift. Da håndtering af området kræver en særlig viden i VISOs centrale enhed, vil alle gruppe- og enkeltsager fortsat blive varetaget af de to konsulenter, der har varetaget henvendelser i projektperioden. Ligeledes opretholdes VISOs faglige netværk på området.

5.3 Adoption uden samtykke

Pr. 1. november 2015 er projektet om adoption uden samtykke etableret i VISO. Der er nedsat en projektgruppe bestående af en projektleder og to konsulenter. Baggrunden for projektet er de ændringer i reglerne om adoption uden samtykke, som er blevet lavet i oktober 2009 og oktober 2015.

De nye regler betyder blandt andet, at adoption uden samtykke kan gennemføres uanset barnets alder eller anbringelsesperiode, hvis det kan sandsynliggøres, at forældrene varigt er uden forældreevne.

Samtidig styrkes kommunernes mulighed for at få rådgivning, idet adoption uden samtykke indskrives i lovgivningen som et særligt fokusområde, hvor VISO tilbyder kommunerne gratis rådgivende vejledning, jf. servicelovens § 13, stk. 7. Med denne særlige forpligtigelse medfølger særskilte økonomiske midler, som VISO skal anvende til at yde kommunerne rådgivning i sager om adoption uden samtykke og til at understøtte implementeringen af de nye lovændringer.

VISO har derfor indgået kontrakt med en leverandør, som med sin store erfaring på området vil fungere som VISO-specialist i disse sager. VISO har desuden indsamlet viden, foretaget research, sikret

intern koordinering og opkvalificering samt sørget for koordinering med samarbejdspartnere i Socialstyrelsen, departementet og Ankestyrelsen. VISO har lavet et vejledningsmateriale, en ny webside, artikler til nyhedsbreve, en flyer, en annonce til fagblade m.m. for at skabe opmærksomhed omkring rådgivningsmulighederne. Endelig har VISO påbegyndt arbejdet med at udvikle et koncept for temadage og vidensdeling om adoption uden samtykke. Konceptet vil blive tilbudt landets kommuner. For at sikre, at konceptet vil tale ind i kommunernes virkelighed og tage udgangspunkt i deres behov på området, har VISO været på kommunebesøg i 2015 og følger op med endnu et besøg i januar 2016.

VISO har haft to enkeltsager på området i 2015. Hertil kommer to planlagte gruppeforløb/temadage, der afvikles i januar og februar 2016.

6. Økonomi

VISOs finanslovsbevilling udgjorde i alt 245,1 mio. kr. i 2015. Bevillingen er fordelt på to underkonti: Rådgivning og udredning henholdsvis koordinering af specialrådgivning.

6.1 Rådgivning og udredning

Bevillingen til rådgivning og udredning var på 143,4 mio. kr. i 2015, *jf. tabel 5*. Hovedparten – 127,2 mio. kr. – blev ligesom i de foregående år brugt på VISO-sager. De uforbrugte midler tilbageføres til det kommunale bloktilskud.

Tabel 5. VISOs bevilling og forbrug - rådgivning og udredning, 2010-2016

Finanslovskonto § 15.11.31.10 (mio. kr.)							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bevilling	151,0	147,7	134,2	138,8	140,7	143,4	144,4
Samlet forbrug	111,2	109,0	117,6	113,2	121,6	129,4	
Heraf forbrug til rådgivningsforløb	109,4	108,7	117,5	113,1	119,4	127,2	

Forbruget til rådgivning er steget med knap 8 mio. kr. fra 2014 til 2015 svarende til en stigning på 6 pct. Denne udvikling skyldes en stigning i det samlede antal af VISO-sager (fra 1.482 til 1.683 sager). Samtidig er gennemsnitsprisen pr. VISO-sag faldet fra 80.600 kr. til 75.580 kr.

VISO anvendte 2,2 mio. kr. af bevillingen til vidensprojekter som eksempelvis deklARATIONER af leverandørnetværket, auditeringer, netværksgrupper og indsamling af viden om indsatser mv. målrettet børn og unge med skolevægning og autisme.

6.2 Koordinering af specialrådgivning

Bevillingen til koordinering af specialrådgivning (KaS), som VISO fik ansvaret for at tilvejebringe fra og med 1. juli 2014, udgjorde 101,7 mio. kr. i 2015. Der er heraf tilført 99,8 mio. kr. til KaS-leverandørerne. Der kan læses mere herom i *afsnit 2*.